

Egyetértés

POLITIKAI NAPILAP

DEBRECZEN, 1922.

IV. ÉVFOLYAM, 239. SZÁM.

PÉNTEK, OKTÓBER 20.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egy hónapra 200 korona.
Ennél hosszabb időre előfizetéseket el nem fogadhatunk.

EGYES SZÁM ÁRA 10 KORONA.
Kapható az összes dohányfőzdekekben
és az utcai árusítóknál.

Szerkesztőség és kiadóhivatalai:
Kossuth-utca 2-ik szám alatt, város-
háza épület.

Debreczen városról

a proletárdiktatura megszűnése óta alig olvastunk egyebet a fővárosi lapokban, különösen a kormányhoz közelállóknak, mint kibebizítést és megbánást. Elanynyvira, hogy jól esett már, ha egyáltalán nem vesznek észre bennünket és legalább így nem kellemetlenkednek.

E részint kellemetlen, részint csak bosszantó csipkelődések után szíves örömmel emlékezünk meg arról, hogy a fővárosi politikai lapok egyike s épen olyan, melyet legkevésbé sem lehet liberális hajlandóságokkal gyanúsítani. — Debreczennel és a nemzeti konszolidáció, meg a nemzeti kultúra és jótékony terén végzett munkájával az elismerés hangján foglalkozik.

Ez a lap, amint jelenti, cikksorozatot indít, napról-napra ismertetni fogja a származó magyar városoknak a magyarság megmentése érdekében teljesített munkáját és a sorozat ismertetőjét városunkkal kezdi meg. — A főispántól és polgármestertől elvárt információk alapján tárgyilagosan előadja mindazokat a határozatokat, melyeket Debreczen város a nemzeti közműveltség fenntartása és a nyomor elkerülése céljából az utóbbi időkben hozott, valamint azokat az áldozatokat, melyeket az ősi civitás a maga jelentékeny megerőltetésével, egészen — mint a polgármester-helyettes megemlíti — a pillanatnyi fizetési zavar állapotáig, meghozott.

Ez az ismertetés, meg a benne közölt két nyilatkozat mindenestre alkalmas arra, hogy a Debreczen városról az ország közvéleményének egy részében s épen a közvéleményt hozó lapot kedvelő részében nem jóakaratu információkkal mesterségesen okozott elenséges indulatot eszkentse és a város közállapotait helyes megvilágításban mutassa be. „A magyarságnak, a lobogó harcoss nemzeti szellemnek ősi vára” ez a város, — mondja a cikk és mi, akik ezt minden időben, olyankor is, — mikor a tulsó partokon mást beszéltek, rendületlenül meggyőződéssel hirdettük, örömmel állapítjuk meg, hogy végre, im, ebben egyetérthetünk.

Csak egy, aminek híját látjuk a különben helyes igazságokat tartalmazó ismertetésben. Azt felelti elmondani a cikknek egyébként jól informált írójia, hogy Debreczen városban mindazokat az igazán tiszteltreméltó elhatározásokat és eredményeket, melyeket a leghivatottabb tényezők: a főispán és a város első tisztviselője szinte okirat hitelességű nyilatkozatai alapján közöl, olyan törvényhatósági bizottság valósította meg, — amelynek túlnyomó nagy többsége határozottan és megalkuvás nél-

kül szabadelvű, még pedig, ha kell, — amint arról csattanós bizonyosságokat tett — lobogó harcoss szabadelvű szellemnek hódol.

Mert, lám, Debreczenben a tiszta nemzeti eszményekért áldo-

zatkész munkálkodást, meg a bátort és önzetlen szabadelvűséget teljes harmóniában egyesítjük. — És ezt az igazságot semmiféle — különben kedves — elismerésért nem engedjük elhomályosítani.

A miniszterelnök elnapoltatja a Háza.

Budapest, október 19. Az egyes-párt csütörtökön este 7 órakor mintegy 80 képviselő jelenlétében tartotta meg értekezletét. A kormány tagjai közül megjelentek Bethlen István gróf miniszterelnök, Belitska Sándor honvédelmi miniszter, Daruváry Géza igazságügyminiszter, nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter, Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter és Bud János közlelmzési miniszter.

Az értekezletet Rádav Gedeon gróf elnök nyitotta meg.

Elsőnek Bethlen István gróf miniszterelnök szólalt fel. Rámutatott arra, hogy a liberális blokk nem jelölte meg pontosan azokat az okokat, amelyek miatt a Ház összeülését kívánta. Egyelőre csak annyit tudunk — mondotta a miniszterelnök — hogy a drágaság kérdésében fognak elsősorban vitát kezdeni, de minden valószínűség szerint sor kerül a titkos szervezetekről, mellékkormányokról szokásos mesékre is, szóval olyan dolgokra, amelyekkel fel lehet zaklatni a közvélemény nyugalmát. A miniszterelnök épen ezért magához kérte a szociáldemokrata-párt vezetőit, nyilatkozatának arra vonatkozólag, hogy vajon a drágaság kérdésében van-e különösen fontos és jelentőséssel bíró proppozíciójuk, amely esetben a legnagyobb készséggel hajlandó a nemzetgyűlés ülésézését megfontolás tárgyává tenni. Azt is hajlandó honorálni, ha a Ház összehívása azért történt, — hogy ezzel bizonyos mértékben demonstráljanak a mellett, hogy a drágaság nehéz problémájával foglalkoznak. Ha azonban a Ház összehívása magáért az összehívásért történt, akkor ez csak a politikai vétő jellegével bír, mert a Ház plénuma valóban nem alkalmas arra, hogy ott ilyen nagyfontosságú kérdést részleteiben tárgyalhassanak. A megjelent szociáldemokrata képviselők erre azt a nyilatkozatot tették, hogy a Ház összehívásához ragaszkodnak. Erre Bethlen István gróf miniszterelnök beszéde során kiileltette, hogy az általa előbb említett okoknál fogva holnap a maga részéről a Ház elnapolását fogja indítványozni.

A többi polgári párt kívánságai dolgában ninesen tájékozva. Valószínű, hogy ismét a régi szövegekkel fognak előhozakodni. — Demonstrálni akariák, hogy a Rassay-, a demokrata- és a szo-

ciáldemokrata-párt és hogy ugy fejezze ki magát, a Rakovszky-párt most már egységesekek. — (Élénk derűtség.) A drágaság kérdésében a kormány mindent megtehet, megtesz és meg is fog tenni, amit megtehet. Ez azonban olyan súlyos probléma, amelyet valami varázsszerrel megoldani nem lehet. Javasolja, hogy a Ház összehívásával szemben a párt tartsa fenn azt a határozatát, amelyet a Ház akkor hozott, amikor szabadságra ment. A kormánynak szüksége van arra, hogy az őzi parlamenti ülészakot előkészíthesse és törvényjavaslatokat dolgozhasson ki. Annak idején a kormány meg fogja találni az alkalmas időpontot, amikor a nemzetgyűlés összeülhet. Egészen természetes, hogy a kormánypárt sem a munkarendet, sem az időpontot nem engedi magának diktálni.

Ezután a párt elfogadta a miniszterelnök javaslatát és elhatározta, hogy a nemzetgyűlés holnapi ülésén az esetleges napirendi vita során Berky Gyula és Zsitvay Tibor szólaljanak fel és fejtsék ki a kormánypárt álláspontját.

Csontos Imre felhívta a közlelmzésügyi miniszter figyelmét arra, hogy az ország egyes nagyobb vidéki városaiban nagymennyiségű gabona van elraktározva, ami lényegesen hozzájárul a drágaság fokozásához. Kérte a közlelmzésügyi minisztert, hogy ezek felkutatására indítson erélyes vizsgálatot.

Vasadi Balogh György szóvátette, hogy a földbirtokreform végrehajtási utasítását az egyes végrehajtó közegek tévesen értelmezik.

Bethlen István gróf miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány a földművelésügyi miniszter és az országos földbirtokrendező bíróság elnöke utján igen széleskörű részletes utmutatást adott ki, — amelyben mindkét tényező rámutatott a helytelen gyakorlatra és utasította a végrehajtó közegeket, hogy ezt szüntessék meg.

Viczián István szóvátette, hogy jól lehet, a bíróság az ő perében, amelyet Mattyasovszky György velt főkapitány ellen megindított, megállapította Mattyasovszky bűnösségét és a megbüntetésétől csak a kormányzó amnesztia rendelete miatt tekintett el, a legtöbb lap úgy állítja be a dolgot, hogy Mattyasovszkyt felmentették. Ez az eset is mutatja, hogy mennyire

szükséges az új sajtótörvény meghozatala.

Bethlen István gróf miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a sajtótörvény rendelkezései a közel jövőben napirendre kerülnek, annyival is inkább, mert a kivételes hatalom alapján a sajtókérdésre vonatkozó rendelet hatálya december végén megszűnik.

Perlaky György rámutatott arra a nehéz helyzetre, amelyben a tisztviselők az árak folytonos emelkedésével kerültek.

A miniszterelnök megnyugtató kijelentést tett és jelentette, hogy a kormány olyan intézkedéseket fog tenni, amelyekkel a tisztviselők hivatalos képviselote, a KANSz is megnyugvással veszt tudomásul.

Két napig ülésezik a nemzetgyűlés.

Budapest, október 19. Öt heti szünet után pénteken újra összeül a nemzetgyűlés. A holnapi ülés napirend előtti felszólalással kezdődik. Szilágyi Lajos fogja szóvátenni a gyulafehérvári koronázási komédiát és felemeli az ellen előreláthatóan a Ház osztatlan tetszése között tiltakozó szavát.

Az ellenzék részéről értesülésünk szerint Farkas István lesz az első felszólaló, aki részletesen megindokolja a nemzetgyűlés összehívásának szükségét. Mint értesülünk a miniszterelnökön kívül a földművelésügyi miniszter a tárcáját érintő kérdésekben szintén válaszolni fog és főleg az állatkivitelnek a drágasággal összefüggő kérdését fogja érinteni. A megalapodások szerint az ellenzék sorraiból még két szónok fog a felszólalás jogával élni. Azok a felszólalások, amelyek a holnapi ülésen a Ház összehívását megokoló beszédekkel kapcsolatban a házszabályok keretei között elhangzanak, előreláthatóan átvulnak a szombati napra is. — Mint értesülünk a miniszterelnök nem zárkózik el az elől, hogy a nemzetgyűlés szombaton is ülést tartson. Ebben az esetben több érdekes interpelláció előterjesztésére is sor kerül. A Ház további együttartását azonban a miniszterelnök feltétlenül ellenzi, annál is inkább, mert a kormánynak az a szándéka, hogy a nemzetgyűlés állandó ülésézését november első felére hívja össze.

Az értekezlet este 8-kor ért véget

Az új közlelmzési államtitkár

Budapest, október 19. Az egyes-pártban csütörtökön este az értekezlet után, mint befejezett tény említették, hogy az új közlelmzésügyi államtitkár Prónay György lesz, akinek kinevezése rövidesen megjelenik a hivatalos lapban.

Az angol tudósok elismerése Magyarországról.

A Cobden-szövetség záróülése.

Budapest, október 19. A Cobden-szövetség mai záró konferenciája fél 11 órakor kezdődött. Méhely Kálmán dr. tartotta meg előadását a szabadkereskedelem terjesztésének módjairól angol nyelven. — Beszéde után Vogl bécsi egyetemi tanár beszélt.

A szabadforgalom tulajdonképpen nemzetközi probléma, mert egyrészt alkotó része a nemzetközi ujjaépítés problémájának, másrészt csak a nemzetek közötti megállapodás útján oldható meg. Le kell tehát győzni az előítéletet, gyűlölséget és irigységet, mert mindaddig, amíg ez nem történik meg, a népszövetség s a szabadforgalom eszméi csak üres szavak maradnak.

Ezután Gratz Gusztáv dr. ny. külügyminiszter foglalkozott az elhangzott javaslatokkal. Kijelentette, hogy tudatában van annak, hogy a szabadkereskedelem nem valószínűsíthető meg egyik napról a másikra, hanem csak lépésről lépésre fokozatos munkával. Reméli, hogy idővel a szabadkereskedő államok nagyobb gazdasági egységekké fognak alakulni, sajnos az utódállamok alakulása ezzel ellenkező sziptomát mutat, mert itt nem egy gazdasági egység, hanem több kisebb keletkezik.

Ezután Feleky Géza dr. beszélt, majd Bruncke angol tanár olvasta fel előadását. Felszólalt még Smolka János és Harrer Ferenc dr. volt miniszter, Radványi László dr. és Szászváry Armin, akinek felszólalása után Mister Wilson felolvasta J. A. Hobson tanulmányát. A szabadkereskedelmi mozgalom mindaddig nem lehet hatásos, amíg a pénzügyi kaoszt, a jóvátételi kérdésekre vonatkozó megegyezést ki nem küszöbölik.

Dr. Kadosa Marcel és Méhely Kálmán dr. felszólalása és Strasser Alfréd elnök zárószavai után Mister Molden angol képviselő emelkedik szólásra és a következőket mondja:

— Figyelemmel hallgatjuk eddig a szabadkereskedelem teóriájára és praxisára vonatkozó fejtegetéseket. Mi a magunk részéről inkább azt fogjuk kifejteni, hogy miképpen segíthetne ez az értekezlet Magyarországon jelenlegi szenvedésünkre. Igyekeznünk kell visszatérni a háború előtti helyzethez, sőt még azon túl is kell menni. Minden beszédemben azt hangoztattam, hogy az adósság a jóvátétel árnyéka ott lebeg előttünk. Ki kell jelenítenem, hogy ez nem közönséges adósság. Ezt olyan adósságnak tekinteni, mint amilyen az árukiesérlésből folyik, tévedés. — Olyan adósság ez, amellyel a győző a legyőzöttet meg akarja büntetni. Ezt az eljárást pedig követi, anélkül, hogy tekintettel lenne az adós és hitelező országok gazdasági helyzetére.

Lord Cheffild zárószavában a következőket mondja:

— Most csak azt akarja kifejteni, hogy őszinte örömmel tölti el az, hogy Magyarország a haladás szolgálatában áll és hogy ezt az országot megsegíthették, de el nem sorvaszthatják. A maga részéről a világ és Magyarország szempontjait mindig fel fogja hívni a szabadkereskedelem nagy kulturális feladataiba.

Az ülés a lord beszéde után 2 óra után véget ért.

A korona 0.22 $\frac{1}{2}$

Zürichi zárlat: Berlin 17, Holland 214, Newyork 546, London 2440, Páris 4035, Milánó 2290, Prága 1800, Budapest 22 és fél, Bukarest 537, Bécs 0.71, osztrák bélyegzett 0.79, Szófia 350.

Devizaközpont hivatalos árfolyamai: Napoleon 9300, London 11200—500, Szófia 1475—575, Newyork 2500—75, Páris 190—95, Berlin 80—94, Itália 104—10, Bécs 540—50, Bukarest 1450—500, Prága 81—5, Zürich 465—80, korona dinár 4000—160, Varsó 26—8, Brüsszel 176—81, Kopenhága 510—15, Krisztiánia 450—40, Stockholm 665—78, Zágráb 1000—40.

Az angol kormány lemondott.

London, október 19. A Reuter-iroda jelenti: A kormány beadta lemondását. (MTI.)

London, október 19. Hír szerint Bonar Law elfogadta a megbízást, hogy kabinetet alakítson. (MTI.)

November hó 6-án lesz a keleti békekonferencia.

Páris, október 19. A reggeli lapok közlik, hogy a francia kormány november 6-át fogja ajánlani a közel keleti általános békekonferencia idejéül. De hogy hol lesznek a béketárgyalások, azt még nem lehet tudni. Az angolai kormány elsősorban Szmírnát, az után Firenzét, harmadik helyen Luganót ajánlja. A francia külügyi kormány Szmírnát teljesen eljuttatta, helyett Lausannét hozta javaslatba, de a török nemzeti kormány ezt nem fogadta el s valószínűleg mégis Lugano mellett fognak dönteni.

Félmillió ember menekült rygosan, ehezve Tráciából.

London, október 19. A Kisázsia-ból menekülő görög lakosság el látása és segítése nagy nehézségekbe ütközik, mivel ezerszámmal érkeznek Kelet-Tráciából új menekültek. Az angol és más segítő missziók minden lehetőséget elkövetnek, hogy a menekültek szenvedéseit enyhítsék. Az Ázsiából jövőket az angol tengerészeti hatóság ellenőrzése mellett amerikaiak szállítják el, mivel a görög hajók az óriási feladatra teljesen elégteleneknek bizonyultak.

Az angol kormány számos hajót bérelt és már több mint 20 ezer font sterlinget adott ki a menekültek elszállítására. Eddig már jóval több, mint félmillió menekültet szállítottak el. Feltűnő, hogy nagyon kevés közöttük a

felett ember és fiatal nő. A legtöbben gyermekek és öregek. Kivétel nélkül mind le voltak rongyolódva és ki voltak éhezve.

A görög forradalmárok fenyegetőznek.

London, október 19. Athénből jelentik: A külügyminisztérium levéltárából előkerült félhivatalos okmányok arról tanuskodnak, hogy Konstantin uralma alatt a közpénzek kezelése körül visszaélések történtek. Allitóltag milliókat költöttek külföldi propagandára.

A forradalmárok kiáltványt bocsátottak ki, amelyben erkölcsi és politikai halállal fenyegetik azokat, akik kisázsiai front összeomlásának és Trácia elvesztésének okozói voltak.

Kemalista esendörök Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, október 19. A szövetséges főmegbízottak döntésének megfelelően egy gőzös fedélzetén 200 kemalista esendör érkezett ide. Az éjszaka folyamán vasuton szállítják őket tovább Tráciába.

Trockij tárgyal Kemallal.

Berlin, október 19. A Dailly Telegraph helsinki jelentése szerint Trockij Angorába utazott, hogy tárgyalásokat folytasson Kemal pasával.

Az Andrássy-párt határozata.

Budapest, október 19. A Szövetkezett Keresztény Ellenzék ma este Andrássy Gyula gróf elnöklésével értekezletet tartott, amelyen jelen voltak többek között Haller István, Friedrich István, Sigray Antal gróf, Pallaviciny György örgróf stb. A jobb és baloldali koncentráció volt a tanácskozás főtárgya. Andrássy Gyula gróf elnök kijelentette, hogy a keresztény alapos politikát változatlanul fundamentumnak tekintti s ettől eltérni sem logikus, sem becsületesebb dolognak nem tartaná. A párt megmaradt intrazigens keresztény és intrazigens ellenzéki pártnak. Ami pedig a párt egyik tagjának a baloldali koncentráció felé való orientálódását illeti, — nem tartja időszerűnek, a pártkötelékekkel összeegyeztethetetlennek, mert az ellenzékiesség természetéből folyik bizonyos taktikai együttműködés és itt csak erről van szó.

Hosszu vita után a párt egyhangúlag csatlakozott Andrássy Gy. gróf felfogásához, amelyet határozattal emelt.

Reaktiválnak több B listás tisztviselőt

Budapest, október 19. Szó van arról, hogy a nemrégiben redukált B lista újra revízió alá kerül és a létszámcsokkenés óta reaktivált tanerők száma újra gyarapodni fog. Ez a revízió és reaktiválás nagy anyagi áldozatot jelent. A kultuskormány azonban a magyar kultúra és a magyar népevel és ügyével lévén szó, semmi áldozattól sem riad vissza. A kultuszminiszter minden részletre kiterjedő nyilatkozatában fogja a közvéleményt ez ügyben tájékoztatni.

Féltik a cseh hadsereget a magyaroktól és németektől.

Prága, október 19. Spacsek képviselő a Morauski-Slezsky-Dennikben cikket közöl, amelyben az illetékes tényezők figyelmébe ajánlja azt az összeomlás idején felmerült tervet, hogy a magyar és német kisebbségi elemeket teljesen mentse fel a védkötelezettség alól. A németek és magyarok a cseh köztársaságban sohase játszhatnak olyan államfentartó szerepet, mint például a svájci különböző nemzetiségek, már csak azért sem, mert a csehországi kis nemzetiségek nem adták beleegyezésüket az állam megalakulásához, sőt ellene voltak.

A németekkel vagy Magyarországgal való háború esetén a hadsereg magyar és német elemeire nem lehet számítani. A mai viszonyok között tehát a magyar és német ujoncok sorozását egyelőre korlátozni kell, a tisztikart ilyenformán meg kell tisztítani a megbízhatatlan elemektől. Le kell mondani az új Svájcra, vagy a régi Monarchiáról való ábrándokról. Abba kell hagyni a magyarokkal és németekkel való kacérkodást és inkább az állam cseh-slovák jellegét kell erősíteni.

Az új sajtófőnök még nem vette át hivatalát.

Budapest, október 19. Angyán Béla dr., az új sajtófőnök ma megjelent a minisztrelnökségen. Hivatalát azonban csak a hét folyamán fogja el, ekkor kinevezése meg fog jelenni a hivatalos lapban. Angyán Béla miniszteri tanácsosi rangban kerül a sajtóosztály élére.

A debreceni Tisza-ünnep.

A debreceni Tisza-szobor bizottság tegnap délután öt órakor ülést tartott, amelyen foglalkozott az évenként tartani szokott Tisza-ünnepséggel.

A bizottság úgy határozott, hogy ez idén külön emlékünnepet nem rendeznek, mivel október 31-én Debrecen város törvényhatósági bizottsága Tisza István gróf emlékezetére és arcképeinek leleplezésére amugyis ünnepi díszközgyűlést tart. Azonban kimondta a bizottság, hogy október 31-én este a Tisza-szobor alapja javára díszelőadást tartanak a Csokonai-színházban, mikor Herceg Ferenc „Ocskay brigadéros” című drámáját adják elő, ezenkívül a szintársulat egyik tagja elszavalja Kozma Andornak Tisza Istvánról írt ódáját.

Ez alkalommal a színházi helységeket 50 százalékkal fel fogják emelni. A színházi estre jegyeket elő lehet jegyezni Somossy Lászlónál, a Tisza szobor bizottság pénztárosánál és azután kiváltható a színház pénztáránál.

A színházi est tisztá jövedelme a Tisza István szoboralapot gyarapítja.

Sztrájkok Debreczenben.

A pincérek is bérmozgalmat indítottak.

A napok óta tartó sztrájk a női szabóiparban változatlanul tart tovább. A tárgyalások eredmény nélkül végződtek és mindinkább ridegebb lesz a viszony a munkások és munkaadók közt. A tegnapi nap folyamán a sztrájkolók száma szaporodott és a szervezeten munkások is csatlakoztak a sztrájkolókhoz. — Tegnap délelőtt ismét tárgyalásuk lett volna az ipariügyszályon, de a munkások képviselői nem jelentek meg.

A fűszerkereskedők kijelentették, hogy csak abban az esetben hajlandók tovább tárgyalni a sztrájkoló segédekkel, ha azok ismét munkába lépnek. A 8000 koronás létminimumot a kereskedők hajlandók megadni, sőt egyesek teljesítették a segédek minden követelését. A tegnapi nap folyamán a segédek kölcsönös megegyezés alapján több üzletben felvették a munkát úgy, hogy most már mindössze csak 60—80 segéd sztrájkol. Valószínű, hogy rövidesen munkába állnak minden üzletben.

A debreceni pincérek tekintve, hogy a megkötött béregegyezés lejárt, a tegnapi nap folyamán beadványt adtak be az iparhatósághoz és kérték a békéltető tárgyalások megindítását. A pincérek bérmozgalmá valószínűleg esendes lefolyásu lesz, mert már hat hét óta emelést nem kaptak és követelésük sem haladja tud a teljesíthetőséget. A békéltető tárgyalást a napokban tartják meg.

A buza ára.

Üzlet ügyszólván csak gabonaművekben volt. Az árak emelkedtek.

Hivatalos árak: Buza 78 kilós tiszavidéki 11450—550, — egyéb 11400—500, 76 kilós tiszavidéki 11350—400, egyéb 11300—11400, rozs 7300—450, tak, árpa 7050—200, sörárpa 7300—7500, zab 6500—650, repace 165—75, korpa 3050—100.

TELEFONSZÁM 11-10.

Kalap-ujdonságok

megerkeztek.

Herman és Friedman

Plac-utea 10. Bikaival szemben

TELEFONSZÁM 11-10.

HIREK

Szombaton lesz Oszkár bácsi mese-délutánja.

Szombaton délután fél 3 órakor tartja meg Oszkár bácsi mese-délutánját a Vígyszínház-mozgóban. A gyermek-világ érthető túrelmélenséggel várja már ezt az előadást, amely nemesak szórakoztató, hanem tanulságos, ismeretterjesztő is lesz. Érdekessé teszi a változatos műsort az is, hogy Oszkár bácsi lebilincselő meséit Oláh István rajzánar nyomban illusztrálni is fogja.

Az elemi iskolákban már javában folyik a jelentkezés a mese-délutánra, sőt egyes iskolákból már közölték is a jelentkezők számát, amely az eddigi információk szerint felül van az ezeren. Mindazokat a tanítézeteket, amelyek még részt óhajtanak venni ezen az előadáson, kéri a rendezőség, hogy ezt ma, pénteken, délután négy óráig bejelenteni kegyeskedjenek. Ugyanakkor beszolgáltatható a jegyek beszédett ára is.

Mint ismeretes, a mese-délután az újságírók rendezik segély-alapjuk javára s jólesően tapasztalják, hogy a kulturális, mint a jótékony célra tekintettel, mindenütt a legnagyobb előzékenységgel fogadtatnak.

Az orosz rubel tréfái.

Százezer rubelnél kisebb bankót koldus sem fogad el. — Ötven-ezer rubeles bankjegyek a szemétdobban. — Egy bérkocsis-úriért kétmillió rubel. — Amikor a rubel kurzusa emelkedik.

Moszkvából jelentik: Egyik itteni újságban Popov György írja az alábbi rendkívül érdekes és mulatságosan jellemző sorokat:

A moszkvai utcák szemetében ma lépten-nyomon ezer, tízezer, huszonezezer rubel, sőt magasabb értékű pénzdarabokat talál a járkelő. Nem veszi fel senki. Ezek a pénzek értéktelenek. A legelőször dolog, a mit Moszkvában vásárolni lehet, — egy újságpéldány is körülbelül száz ezer rubelbe kerül. Az ötvenezer rubeles bankót minden koldus viszszaütözi. Egy szegény koldusaszony, akinek tizenötezer rubelt nyomtam a markába, ocsmányul összeszidott. Más alkalommal láttam, hogy egy ember, aki pénzt nyújtotta felém a kezét, pár perccel utóbb betért egy boltba és másfélmillió rubelért egy font sajtot vásárolt.

A pénz értéke a bankjegyeken álló számok emelkedésével egyre csökken. De a moszkvaiak könnyen segítenek magukon. Még mielőtt a szovjetkormány olyan bankjegyeket adott volna ki, amelyeken a négy nulla egyszerűen át volt húzva, a moszkvai bérkocsisok ezt a rendszert már kifalták. A háború előtt Moszkvában egy bérkocsifutár 20 kopekbe, 1915-ben egy rubelbe és 1918-ban már száz rubelbe került. Ez akkor rémisztő dolog volt s a bérkocsisok, hogy a szegény utas idegzetét kíméljék, egyszerűen „rubelt” vagyis „egy rubelt” mondtak, amikor száz rubelt gondoltak. Ez a rendszer aztán vad iramban fejlődött. A „rubel” szó 1919-ben ezer, 1920-ban tízezer, 1921-ben százezer és ez év áprilisában egy millió rubelt jelentett. Amikor júniusban Moszkvát elhagytam, egy kocsis-utért már kétmillió szovjetrubelt kellett fizetnem.

A bankjegyeken álló szám már szinte lényegtelen jelentőségű. Fontosabb a bankjegy színe. A vörös bankjegy egymilliót ér. Az árak oly szédületesen hullámoznak, hogy az orosz ember egyáltalán nem csodálkozik azon, ha ma egy millióba kerül az, amiért tegnap még csak százezer rubelt kértek. A legkevesebbre természetesen a falusi lakosság becsüli a szovjet pénzt.

Ötven százalékkal fölemeltek a villamos-áram árát.

A közgyűlés felhatalmazása alapján a városi tanács tegnap tartott ülésén újból felemelte a gáz- és a villamos-áram árát és pedig átlagosan ötven százalékkal.

Az emelés ismét az utolsó pillanatban történt és a végső kényszerhatása alatt, mert a szénárak 84 százalékos emelkedése mellett az áremelés elől kitérni nem lehetett s a tanács sem tarthatta bizonytalanságban a fogyasztókat az októberi árak felől, amelyek most óriási teherként nehezednek a fogyasztókra.

Az emelések 50 százalékkal történtek, csupán a tisztviselők fogyasztásának árát emelték magasabb percentben. A házipénztári felügyelő-bizottság még nagyobb emeléseket javasolt, de a tanács a vállalat igazgatóságának és a világi bizottságnak egyező előterjesztését fogadta el. E szerint az új áramárak, amelyek október hó 1-től érvényesek, a következők:

Gáz köbméterenként 24 helyett 35 korona.

Villamos-áram kilowatt-óránként: Kávéház, vendéglő, mozi,

Ebben az országban, ahol egy dollár négy millió rubelt ér, az idei nyáron pénzügyi reformot határoztak el. Kísérletképpen beszűntették a papírpénz nyomását. Mi történt. Egyszerre senkinek sem volt készpénze, mert a papírpénz tömegét hihetetlen gyorsasággal szivja fel a vidék. Senki sem tudta kötelezettségeit teljesíteni. A kormány nem fizette hivatalnokait s gyáraknak s kereskedőknek adós maradt a már szállított áruért. A gyárak sem tudták fizetni munkásaikat. És nem tudtak új nyersanyagot vásárolni.

Ilyen esetekben más országban forradalom, katasztrófa, összeomlás vagy valami hasonló történik. Oroszországban nem történt semmi. Ezt az országot külön mértékkel kell mérni. Sőt a szovjetrubel értéke emelkedett. Az ember alig hinné. Ugy hangzik, mint valami rossz tréfa. A „szovjetrubel kurzusa!” — Azé a szovjetrubel, amely az utca-cák szemetében hever. Az idei év júniusában a dollár két hét alatt négy és fél millióról három millió rubelre esett. Ez volt az utolsó finansziális jelenség — írja Popov — amelyet Oroszországban megfigyeltem s amely véglegesen meggyőzött arról, hogy Oroszországot mégis csak a „határtalan lehetőségek” országának lehet nevezni.

Egy magyar járásirót meghívtak a la platai egyetemre tanárnak. Rövid hír érkezik hozzánk, hogy dr. Thót László budapesti magyar királyi járásbíró Argentína kormányának a la platai egyetemen a keleti jogok tanszékére hívta meg tanárnak. Thót László a meghívást elfogadta és családjával rövid idő múlva kiköltözik Délamerikába, Argentínába. Dr. Thót László debreceni születésű, Thót László római katolikus népszerű tanítónak a fia. Fialtal korában papnak készült, később jogi pályára lépett. Korán megtanult spanyolul, megtanulta a keleti nyelveket és spanyol nyelven megírta a keleti jogot. Ezzel hírnevét megalapította és most a külföld elismerésével adózik a kiváló férfunak.

Megnyílik Albert belvárosi éttermének a legmodernebbül berendezett kávéház étterme. Városháza suterin helyiségében, Városház-utcában.

színház, üzletek részére 40 helyett 68 korona, — állami hivatalok, katonaság és ezek intézményei részére 42 helyett 63 korona, — lakás és üzlet együtt 42 helyett 63 korona, — kulturintézmények részére 36 korona, motoros-áram 30 helyett 40 korona, — városi alkalmazottak részére 250 kilowatt fogyasztásig 12 kor. helyett 20 korona.

Rimanóczy Béla igazgató az árak megállapítása után bejelentette a tanácsnak a legutóbb volt áramkorlátozások okát s egyben bejelentette, hogy a szükséges pénz a bányavállalatoknak már elküldték, a szénküldemények megérkeztek és rendesen érkeznek úgy, hogy tegnap már rendes menetet az áramszolgáltatásban megkezdtek. Sajnos, a nehézségeket ezzel nem küzdötték le, mert a bányák újabb követelésekkel léptek föl és a vállalatnak legalább ötven millió korona forgótőkével kellene bírnia, hogy teljesen zavar tatlantul bonyolíthassa le üzemet. Ennyi pénz azonban rendelkezésére nem áll.

Déri Frigyes kormányfőtanácsos.

A Hivatalos Közlöny legutóbbi száma közli, hogy a kormányzó Déri Frigyes selyemgyárosnak Debrecen város kulturmecenásának, magyar közművelődés terén kifejtett érdemeiért kormányfőtanácsosi címet adományozta Déri Frigyes Bécsben élő hazánkfia kétségkívül rászolgált a magas kitüntetésre, most Debrecen városán a sor, hogy ne csak üdvözlje a debreceni Déri-múzeum megalapítóját, hanem tisztelje meg azzal, hogy diszpolgárának válassza meg.

Husz millió korona előleget kér a város. Nagy József miniszteri tanácsos, a forgalmi adóhivatal vezetője beterjesztette az utolsó 3 óról szóló forgalmi adó lezárolást, amely szerint a város jutaléka ez időről 4.600.000 kor. volt. A tanács ezt tudomásul vette és egyben megbizta Nagy József miniszteri tanácsost, járjon el a pénz ügyminiszteriumban oly irányban hogy adjon a város részére 20 millió korona előleget a jutalékára. Erre az összegre a városnak az esedékes földadó fizetésére van szüksége.

Az egyetemi tanács a kultusz-miniszternél. A magyar egyetemek tanácsa minden évben az egyetemi tanév megnyitása alkalmával tisztelegni szokott a kultuszminiszternél. — A debreceni egyetem tanácsa tegnap utazott föl Budapestre és ma délelőtt tiszteleg Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszternél.

Németországot csinálnak Délamerikában. Berlinből jelentik: A német perui társaság megbízottakat küldött Peruba, hogy az Andes hegység keleti lejtőjén területet szerezzen német katolikusok letelepedésére. Egyelőre három gyarmatot: Ujbjoroszágot, Ujsziléziát és új Rajnaországot szándékoznak alapítani.

Izr. istentiszteleték a Deák Ferenc-utcai templomban. Pénteken este háromnegyed 5 órakor, szombaton reggel 7, délelőtt 10, délután fél 4 és este egynegyed 6 órakor. — Hétköznapokon reggel fél 7 és este háromnegyed 5 órakor.

Luther élete. A Miklós-utcai evangélikus templomban folyó hó 22-én, vasárnap, d. u. 4 órakor folytatja Farkas Győző lelkész a nagy reformátor életének ismertetését. Ezen ismertetésre felhívja az érdeklődők figyelmét a lelkészi hivatal.

180.000 korona jáékonyági adót követelnek Debrecenből. Nyírmártonfalva község előjárósága értesítette a város tanácsát, hogy a szabolcsmezei inségakció céljára Debrecen város, mint nyírmártonfalvai nagybirtokos, 180.000 korona jótékonyági adót tartozik fizetni. A tanács ez összeget hajlandó is kifizetni, ha az erre vonatkozó határozat s a kivétel törvényszerűségéről meggyőződést szerzett. Ily irányban meg is kereste Szabolcsvármegye alispánját.

A kiskereskedők és csemegekereskedők sérelme. A kiskereskedők bodegások és csemegekereskedők már régebben panaszkodnak a 7 óras záróra miatt, mert üzleti forgalmuk éppen este 7 óratól fél 9 óráig lenne a legnagyobb. Ilyenkor mindig sokkal nagyobb a forgalmuk, mint egész napon át együtt véve. Ezért mozgalmat indítottak a záróra megváltoztatása iránt. A kereskedelmi és iparkamarát is felkérték, támogassa a mozgalmukat s a miniszterhez is fordultak, ahol feltárták, hogy a 7 órai záróra existenciájukat teszi tönkre.

Eljárás tiltott valutaüzlet miatt. Még a nyár folyamán történt, hogy Farkas Hermann debreceni kereskedő amerikai rokonságából valaki Debrecenbe visszaérkezett és a Farkas-család tagjainak 100-100 dollárt ajándékozott. Augusztus 5-én Farkas megjelent Ehnemann iró-dájában és ott ajánlatot tett Ehnemannnak a dollár vételére. Ehnemann a dollárokat meg is vásárolta 140.000 koronáért, a dollárokat azonban csak augusztus 18-án vette kezébe, mikor már a valutával való kereskedés ellen a kormány tiltó rendelete megjelent. Egy feljelentés alapján aztán a rendőrség rájött a dologra s ellenük eljárást indítottak. Ebben az ügyben Vass János dr. rendőrkapitány rendőrbíró tegnap vonta felelősségre a valutát vásárló Ehnemann Hermann az eladó bérkereskedővel együtt. A tárgyalás során a rendőrbíró büntőnek mondta ki mindkettőjüket a valutavásárlás miatt, melyet a tiltó rendelet ellenére követtek el és ezért Ehnemann Hermann öt napi elzárásra és 2000 korona pénzbüntetésre, Farkas Hermann pedig öt napot helyettesítő 2000 korona pénz és további 2000 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen Ehnemann Hermann felebbezést jelentett, míg az ítéletben Farkas Hermann megnyugodott.

A földadó kivetésének és az ezzel kapcsolatos kérdéseknek újból való szabályozásáról szóló 1922. évi XXI. törvények és annak végrehajtására vonatkozó utasítás megjelent. Ara 60.- korona. Kapható a „Méliusz” könyvkereskedésben.

Elveszett egy briliánskő. Némethi Lajos forgalmi adóhivatali tisztviselő tegnap délelőtt megjelent a rendőrségen és előadta, hogy a villamosban menet aranygyűrűjéből a 100 ezer koronát is érő briliánskőve elveszett. A bejelentés alapján a rendőrség ez ügyben nyomozást indított, mert nem kizárt, hogy az ékkövet egyes zsebtolvajok lopták el.

Elloptak egy retikült. A kismarjai Szabó László gazdálkodó felesége tegnap bent volt a városban s kiment a piacra. Utközben ismeretlen tettesek retikültjét a benne levő 100 ezer korona készpénzével együtt ellopták. Szabóné azonnal felsietett a rendőrségre, — ahol feljelentését megtette. A rendőrség nyomozza a tolvajokat.

Gyapju-fonalak, Jumper selymek remek színekben kaphatók Szilágyi kézimunka- és műhímző üzletében, Széchenyi-utca 1. sz.

Hadirokkantak nemzeti szövetsége cipészműhelyét felszereléssel együtt hadirokkant cipészek bérbe adja.

Allandó nagy választék és legolcsóbb árak
Feldheim és Weisz
posztóáruházában Piacz-utca 73-ik szám.

